

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ ΜΠΑΛΕΤΟ
ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ.
Ο ΝΕΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΟΥ ΡΕΝΑΤΟ ΤΣΑΝΕΛΑ
ΜΟΙΡΑΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΜC ΤΑ
ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΛΥΡΙΚΗ
ΜΑΣ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΓΙΑ ΜΙΑ
ΟΝΕΙΡΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ.

ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΑΤΕΙΑ
ΛΑΣΚΑΡΑΚΗ

FASHION EDITOR:
MARILENA KARAGIANNI
PHOTOGRAPHER:
THANASSIS KRIKIS (SMILE)
BACKSTAGE PHOTOS:
YIORGOS MAVROPOULOS

LET'S

Ballade

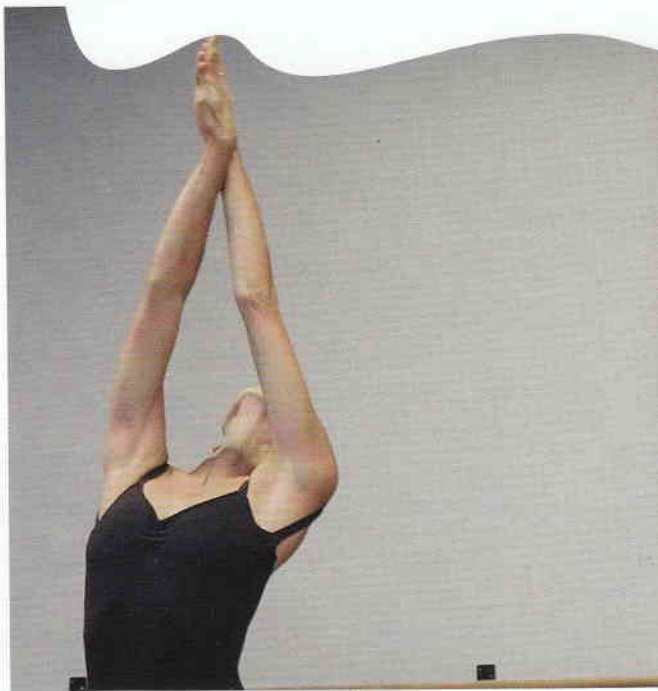

ΧΟΡΕΥΤΡΙΕΣ ΤΟΥ CORPS DE BALLET ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΒΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ *ΟΛΟΙ ΧΟΡΕΥΟΥΝ ΒΑΛΣ* ΠΟΥ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΟΛΥΜΠΙΑ. *ΚΑΤΩ ΔΕΞΙΑ*: Ο ΝΕΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΣ ΡΕΝΑΤΟ ΤΣΑΝΕΛΑ ΔΙΑΒΑΖΕΙ ΣΕ ΕΝΑ ΔΙΛΛΕΙΜΜΑ ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ *ΦΑΟΥΣΤ* ΠΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΙ ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ.

Οι νότες από το μεγαλειώδη ρυθμό του Μπολερό του Ραβέλ γεμίζουν τη μεγάλη αίθουσα χορού παρασύροντας μια σειρά από ανθρώπινα κείμενα, χέρια που υψώνονται και αμέσως μετά καταδύονται πάλι συγχρονισμένα διατρέχοντας με ένταση τα ακουραστά, λιγερή σώματα των ανδρών και των γυναικών στα οποία ανήκουν. Ένας χορογράφος κινείται ανάμεσά τους με πατήματα αλλοθού και μαπα παντού, μετρώντας, διορθώνοντας, λέγοντας «πράβιο». Είναι οι πρώτοι χορευτές του Μπαλέτου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής κι εκείνος ο νέος διευθυντής τους Ρενάτο Τσανέλα, που μόλις μετακόμισε από τη Βιέννη στην ταραγμένη Αθήνα. Ο ήλιος μπαίνει από τα παράθυρα, διπλασιάζεται στους καθρεφτές, μικρές αστραπές ηλεκτρίζουν τα κύτταρα σσων αποεμάς παρακολουθούν την πρόβα – ποιος μπορεί να μείνει απάθης ακουγοντας το Μπολερό; Οι πύλοι μπερδεύονται τώρα, από τη διπλανή πόρτα το πιάνο συνοδεύει τις χορεύτριες του Corps de Ballet σε ένα βαλς. Είναι Τετάρτη, τέλη Σεπτεμβρίου, και έξω έχει πάλι απεργία. Εδώ έχει μια μικρή κοσμογονία.

Ακόμα και αν κάποιος ξέρει ελάχιστα για χορό, καταλαβαίνει ότι όταν ο επί 10 χρόνια διευθυντής του Μπαλέτου της Κρατικής Όπερας της Βιέννης αναλαμβάνει τη θέση του διευθυντή του Μπαλέτου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής είναι καλά νέα. Με μια εντυπωσιακή πορεία σε μερικά από τα πιο καταξιωμένα χορευτικά ιδρύματα της Ευρώπης, αυτός ο γλυκομίλητος Ιταλός μοιάζει μάλλον να γοητεύεται παρά να φοβάται την ελληνική ύφεση και τις συνέπειές της. «Με ενδιέφερε η πραγματικότητα αυτής της εταιρίας. Και είπα, γιατί όχι; Ας δοκιμάσω αυτή την περίπτωση, έχω πια την ωριμότητα και το χρόνο να το κάνω».

Ο Ρενάτο Τσανέλα είναι αουνήθιστα ψηλός για χορευτής (1,86), φοράει μαύρα όπως πάντα, είναι ακριβώς 50 αλλά δείχνει νεότερος. Μόλις έγινε για τέταρτη φορά πατέρας και η μερικών εβδομάδων μικρή στολίζει ήδη σε μια κορνίζα το γραφείο του. Η οικογένειά του ζει προς το παρόν ακόμα στη Βιέννη και, ναι, του λείπει πολύ, όμως εκείνος έχει τέσσερις παραγωγές να τρέξει, οι παραστάσεις του μπαλέτου διπλασιάστηκαν φέτος. Μένει στην Καλλιθέα για να είναι κοντά στο κτίριο της σχολής όπου γίνονται οι πρόβες. Ο Τσανέλα φυσικά δεν ήταν εντελώς ξένος εδώ: είχε χορογραφήσει το *Invitation to Dance* πέρυσι στο Μέγαρο Μουσικής και τη *Μήδεια* του Μίκη Θεοδωράκη το καλοκαίρι στη Σύρο, κράτησε επαφή με τους χορευτές, δήλωσε αμέσως συμμετοχή όταν προκηρύχθηκε διαγωνισμός για τη θέση. Και σύντομα θα μας δώσει ένα πρώτο μικρό δείγμα του τι μπορεί να κάνει ως διευθυντής μπαλέτου της Λυρικής, με το *Όλοι χορεύουν βαλς*, που κάνει πρεμιέρα στις 27 Νοεμβρίου, ένα τρίπτυχο που χρησιμεύει σαν μίνι βιογραφικό του: Στράους και Μάλερ για το βιεννέζικο background του, η γνωστή χορογραφία του *Empty Places* από τα χρόνια της Στουτγκάρδης με μουσική Λόρι Άντερσον και Μπράιαν Ίνο και για το τέλος, θριαμβευτικός Ραβέλ. Το 2012 ακολουθούν *Δον Κιχώτης*, *Ρωμαίος και Ιουλιέτα*, *Σπάρτακος* στο Ηρώδειο και υπάρχει κι άλλο: ο Τσανέλα θα σκηνοθετήσει *Φάουστ*, την όπερα του Τσαρλς Γκουνό, στο Μέγαρο

Μουσικής το Φεβρουάριο. Όταν τον ξαναβλέπω ένα μήνα μετά, την ημέρα της φωτογράφισης στο Ολύμπια, να διαβάσει νότες, να σπίνει τους χορευτές, να τσεκάρει τις εικόνες στο λάπτοπ του Θανάση Κρίκη και να καθοδηγεί στη μητρική της γλώσσα τη Γερμανίδα Εύα, το μοντέλο από το εντιμόριον μόδας μας, για το πώς να κάνει ένα χορευτικό άλμα με τον Ίγκορ, καταλαβαίνω ότι πρόκειται για έναν άνθρωπο-ορχήστρα. Και αν το καλλιτεχνικό του αποτέλεσμα θα το κρίνει πολύ σύντομα το κοινό, το διοικητικό του χάρισμα έχει φανερί ήδη. Οι παραγωγές της επόμενης χρονιάς έχουν κλείσει, οι γραφειοκρατίες λύνονται και για πρώτη φορά η προώθηση των εισιτηρίων θα ξεκινάει μίνες πριν από κάθε παράσταση. «Είμαι καλός στην οργάνωση γιατί έρχομαι από ιστοριότητα με πολύ οργανωμένη δομή και μάντζιμεντ», μου εξηγεί χωρίς καμία έπαυση. «Όμως η πιο σημαντική δουλειά που έχω να κάνω εδώ είναι να βρούμε την ταυτότητά μας. Μια χορευτική σκηνή, όπως και μια ποδοσφαιρική ομάδα, πρέπει να έχει ξεκάθαρο προφίλ».

ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΜΠΑΛΕΤΟ

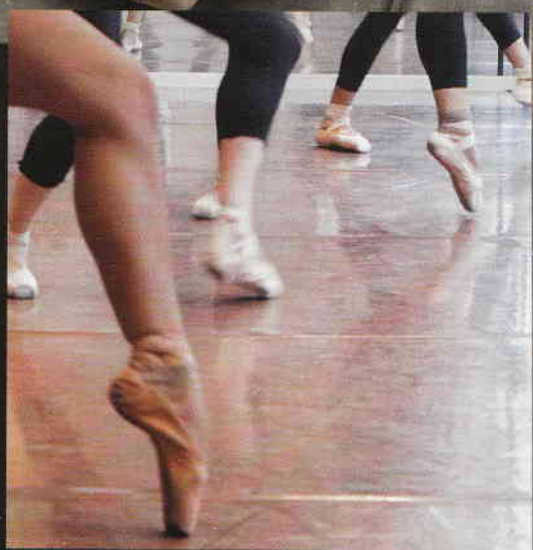
Έχει γραφτεί πολλές φορές, υπονοηθεί άλλες τόσες και συνοψίζεται στη φράση που ο ίδιος ο Τσανέλα φέρεται να είπε όταν συνάντησε τους χορευτές του: «You are the National Ballet of Greece and nobody knows you». Το μοναδικό κλασικό σχήμα χορού της χώρας, με ιστορία από το 1939 (ιδρύθηκε ταυτόχρονα με το Λυρικό Θίασο), με μια σχολή χορού να το ενισχύει, κατείχε ένα μάλλον δευτερεύοντα ρόλο στην καλλιτεχνική παραγωγή. Και σίγουρα όχι την αναγνωρισιμότητα που του άξιζε. Αν η ελληνική όπερα βγήκε από την αφάνεια και η εικόνα της ΕΛΣ αναβαθμίστηκε σημαντικά (η ανάσα που ξεκίνησε με τη σύντομη θητεία του Στέφανου Λαζαρίδη το 2006-2007 κατά κάποιον τρόπο συνεχίστηκε, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά το μοντέρνο χαρακτήρα της προβολής των παραγωγών), δεν μπορείς να πεις ότι ισχύει το ίδιο και για το μπαλέτο της. Γιατί όμως στη χώρα όπου κάθε συνοικία έχει και από μια ομάδα σύγχρονου χορού παραμελλήσαμε το επαγγελματικό μπαλέτο;

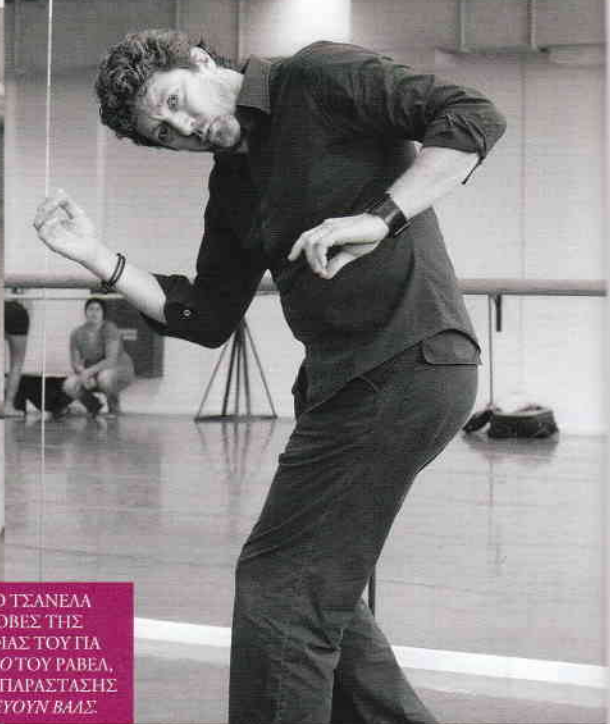
«Υπάρχει πολύ ταλέντο εδώ, κάποιοι από τους χορευτές μας δεν γνωρίζουν καν τις δυνατότητές τους. Δουλειά μου είναι να τους το βγάλω. Πρώτο μέλημα είναι να έχουμε γερές

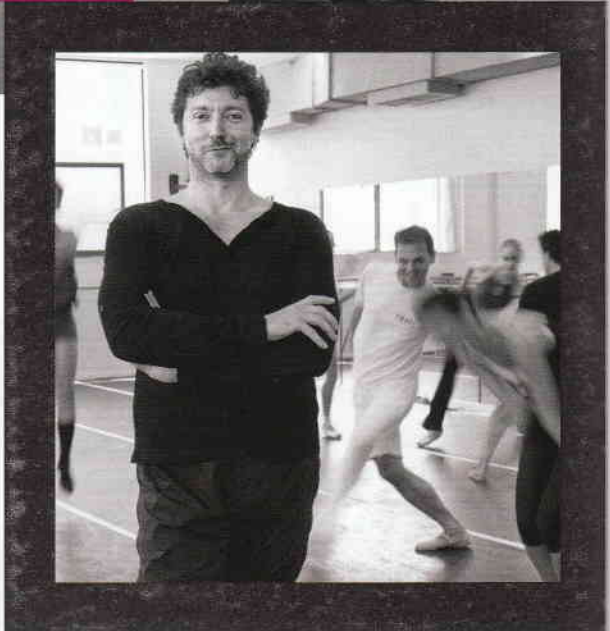
ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΧΟΡΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΝΑΤΟ ΤΣΑΝΕΛΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ 2011. ΜΠΡΟΣΤΑ, ΑΠΟ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΣΟΥΝΗ-ΦΙΚΑ, ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΠΑΝΟΥΣΗΣ, ΓΚΟΡ ΣΙΑΤΖΚΟ, ΡΕΝΑΤΟ ΤΣΑΝΕΛΑ, ΑΙΜΙΛΙΑ ΓΑΣΠΑΡΗ. ΠΙΣΩ, ΑΠΟ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΤΑΝΙΛΟ ΖΕΚΑ, ΑΙΛΙΝΑ ΣΤΕΡΓΙΑΝΟΥ, ΠΩΡΓΟΣ ΒΑΡΒΑΡΙΩΤΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ΝΕΣΚΟΦ.

E

Ο ΡΕΝΑΤΟ ΖΣΑΝΕΛΛΑ
ΣΤΙΣ ΠΡΟΒΕΣ ΤΗΣ
ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΓΙΑ
ΤΟ ΜΠΟΛΕΡΟ ΤΟΥ ΡΑΒΕΛΑ,
ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ
ΟΛΟΙ ΧΟΡΕΥΟΥΝ ΒΑΛΣ

χορευτικές βάσεις, να πατάμε στη γη. Να δείξουμε στην κοινωνία τις δυνατότητές μας. Να μας αναγνωρίζουν γι' αυτό που είμαστε. Ο ένας στόχος μου λοιπόν είναι εσωτερικός: να κάνω το σχήμα δυνατό, έτοιμο για σκληρή δουλειά, γνωστό στην Ελλάδα. Ο δεύτερος είναι να γίνουμε το μπαλέτο μια μεγάλης πρωτεύουσας».

Παρόμοια καλές και φιλόδοξες προθέσεις είχαν βέβαια και οι προκάτοχοι του Τσανέλα. Η διάσημη Καναδή χορεύτρια Λιν Σίμουρ, που ήρθε το 2006 με μεγάλη όρεξη, παραιτήθηκε ύστερα από ένα μόλις χρόνο, ο Ρώσος κορυφαίος των Μπολοσόι και του Βασιλικού Μπαλέτου Τρεκ Μουχαμέντοβ έμεινε λίγο περισσότερο. Και οι δύο είχαν να αντιμετωπίσουν έναν από τους πιο δυσκίνητους πολιτιστικούς οργανισμούς, τη δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, τα χρέη, το συνδικαλισμό, τις απεργίες. Και από την άλλη ένα σύστημα που ακόμα δεν έχει εξασφαλίσει αξιοπρεπείς μισθούς για τους καλλιτέχνες.

Θα μπορέσει ο Τσανέλα να πετύχει εκεί όπου απέτυχαν άλλοι και να μας παραδώσει το Εθνικό Μπαλέτο της Ελλάδας;

ALL THAT JAZZ

Μέχρι τα 17 του ο Ρενάτο Τσανέλα, γιος μιας αστικής ιταλικής οικογένειας του Βορρά, είχε πολύ συγκεκριμένα ενδιαφέροντα: το μπάσκετ, τα κορίτσια, το μέλλον του στο πανεπιστήμιο. Μέχρι που μια μέρα πήγε να δει την αδελφή του σε μια ιδιωτική σχολή χορού της Βερόνα. «Μόλις είδα το μπαλέτο είπα "τι ωραίο σπορ! Θέλω να γίνω καλός σε αυτό"». Ο πατέρας του δεν χάρηκε καθόλου (τον αποκλήρωσε) και οι δυο τους δεν συμφιλιώθηκαν παρά πολλά χρόνια αργότερα, όταν εκείνος είχε πια μόνιμη θέση ως χορογράφος. Ολοκληρώνοντας τις σπουδές του στις Κάννες, το 1982, υπογράφει το πρώτο του συμβόλαιο στη Βασιλεία, μέχρι που το διάσημο Μπαλέτο της Στουτγκάρδης τον «κλείνει» το 1985. Είναι η περίοδος που ανθίζει χορευτικά, γεμίζει το βιογραφικό του, κάνει δικά του πράγματα. «Τους πήρε 4 χρόνια να με πείσουν να κάνω την πρώτη μου χορογραφία. Όταν μου πρότειναν να γίνω house choreographer, μιλάμε για μια θέση σε ένα από τα πλέον καθιερωμένα μπαλέτα της Ευρώπης τότε, που ονειρευόταν κάθε χορογράφος, και πάλι άρνησα να δεχτώ γιατί ήθελα να χορεύω». Ύστερα έρχεται η μεγάλη πρόταση από τη Βιέννη. «Πήρα την πιο επώδυνη απόφαση της ζωής μου και σταμάτησα να χορεύω. Στο απόγειο της καριέρας μου, στα 33 μου χρόνια, ενώ ήμουν σε πολύ καλή κατάσταση, χωρίς τραυματισμούς και είχα αρκετά χορευτικά χρόνια μπροστά μου. Μου λείπει η σκηνή αλλά χαίρομαι που το έκανα».

Ρωτήστε τον αν το μπαλέτο έχει τίποτα καινούργιο να δώσει ως τέχνη και θα βρείτε ένα φανατικό οπαδό του κλασικού. «Το κλασικό μπαλέτο γίνεται σε πολύ υψηλό επίπεδο, σε αυτό είμαι πολύ φονταμενταλιστής. Όπως η υψηλή ραπτική είναι μόνο υψηλή ραπτική. Και το μπαλέτο θα επιβιώνει γιατί πάντα υπάρχει το ακόμα καλύτερο επίπεδο να φτάσεις, πάντα υπάρχουν όρια να ξεπεράσεις. Και εξελίσσεται. Όταν η Σιλβί Γκιγιέμ άρχισε εκείνα τα τρομερά ανοίγ-

ΠΡΩΤΟΡΕΛΙΕΣ ΤΕΙΝΑΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΝ ΤΟΝ ΚΑΛΟΤΗΡΟΥ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΧΡΗΣΙΜΑ ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΚΑΛΑΝΙΟΤΗΣ
(SMILE) ΜΑΡΚΟΣ ΤΕΙΝΑΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΝ ΤΟΝ ΚΑΛΟΤΗΡΟΥ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΧΡΗΣΙΜΑ ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΚΑΛΑΝΙΟΤΗΣ